

Tisková zpráva
Praha, 29. dubna 2009

Zpráva o očkování proti lidskému papillomaviru upozornila na rozdíly v prevenci rakoviny děložního čípku mezi evropskými státy

První souhrnná zpráva o očkování proti lidskému papillomaviru (HPV), kterou dnes zveřejnila Evropská asociace proti rakovině děložního čípku (The European Cervical Cancer Association, ECCA), upozorňuje na velké rozdíly mezi evropskými systémy veřejného zdravotnictví, zejména na odlišnosti v očkování proti HPV mezi zeměmi západní a východní Evropy. Většina států, které zahájily toto očkování, využívá podle zveřejněné zprávy takové postupy, které opomíjejí nižší socioekonomické skupiny a menšiny. Právě tyto skupiny jsou přitom častěji ohroženy vznikem rakoviny děložního čípku. Záměrem zprávy je poskytnout komplexní přehled, který poslouží k porovnání situace v jednotlivých evropských zemích a zmapuje vývoj v oblasti prevence rakoviny děložního čípku.

Ze zveřejněné zprávy vyplývá, že Evropa je v otázce prevence rakoviny děložního čípku rozdělena na oblast „východu“ a „západu“, přičemž vyspělejší západní země udělaly v programech očkování proti HPV významný pokrok. Východoevropské země, kde je výskyt rakoviny děložního čípku až šestkrát vyšší než v západní Evropě, naproti tomu tento účinný nástroj prevence doposud nezavedly.

Ze 40 zemí, jejichž údaje byly ve zprávě ECCA použity, je pouze v devíti zemích (Dánsku, Německu, Řecku, Itálii, Lucembursku, Holandsku, Portugalsku, Španělsku a Spojeném království Velké Británie a Severního Irska) očkování bezplatné alespoň pro jednu věkovou skupinu a další dvě z těchto zemí (Belgie a Francie) poskytují očkování proti HPV formou spoluúčasti. Jedná se přitom o západoevropské země, v nichž jsou díky vyššímu rozpočtu na zdravotnictví lepší podmínky k zavedení očkování. Rakovina děložního čípku je zde však mnohem méně rozšířena než ve východní Evropě, kde se tato nemoc vyskytuje až šestkrát častěji, avšak pacienti zde musí v současnosti za očkování proti HPV platit.

Většina států se pro zavedení očkování rozhodla na základě zájmu samotných pacientek, který se však v takové míře neobjevil u nižších socioekonomických skupin a menšin. Právě tyto skupiny pacientek jsou však častěji ohroženy rakovinou děložního čípku a nejvíce doplácí na nesystematický přístup k prevenci děložního čípku, který v Evropě stále převažuje. V důsledku toho jsou nyní proti HPV infekci častěji očkovány ženy, u nichž hrozí nižší riziko výskytu rakoviny děložního čípku.

V současné době mají ženy v České republice k dispozici dvě vakcíny proti rakovině děložního čípku, přičemž na obě vakcíny zdravotní pojišťovny přispívají. Výše příspěvku a požadovaný věk pro jeho poskytnutí se liší v závislosti na konkrétní pojišťovně. Očkování proti HPV infekci se v České republice provádí individuálně a poskytují ho dětské lékaři, gynekologové, praktičtí lékaři a očkovací střediska.

Cílem ECCA je upozornit prostřednictvím zveřejněné zprávy na nepřijatelnost současné situace. Pravidelné gynekologické prohlídky jsou společně s očkováním nejlepším způsobem prevence rakoviny děložního čípku. Musí však být prováděny v rámci celoplošných programů, aby byla zajištěna rovnoprávná ochrana všech žen v Evropě proti této smrtelné chorobě.

Klíčová fakta o rakovině děložního čípku

Rakovina děložního čípku je sedmým nejčastějším typem rakoviny u žen v Evropě. Každoročně se zde objeví 60 tisíc nových případů onemocnění a rakovině děložního čípku podlehne 30 tisíc žen. V České republice každý rok lékaři objeví tisíc nových případů rakoviny děložního čípku a 400 žen v důsledku onemocnění umírá. I když toto onemocnění není nejčastější malignitou žen v Evropě, je ojedinelé v tom, že existují nástroje - pravidelné gynekologické prohlídky a očkování proti HPV, které umožňují této zákeřné nemoci účinně předcházet.

Rakovinu děložního čípku způsobují některé typy virů HPV. Existuje více než 100 druhů HPV, z nichž 40 může infikovat genitální trakt mužů i žen; ty se nazývají genitální HPV. Některé z nich způsobují genitální bradavice a jiné, přibližně 15 nejrizikovějších druhů, mohou způsobit abnormální vývoj buněk děložního čípku a vést až ke vzniku rakoviny děložního čípku.

HPV je velmi častým virem, který se snadno přenáší při sexuálním kontaktu, nikoli pouze pohlavním stykem. Většina jedinců se ve svém životě setká s některým z virů HPV a vybuduje si proti němu účinnou imunitní reakci, díky níž infekce ustoupí do 24 měsíců bez jakýchkoliv problémů. Některé ženy se však s HPV infekcí nedokáží samy vypořádat a jsou vystaveny vyššímu riziku, že u nich v budoucnu propukne rakovina děložního čípku.

Je zřejmé, že díky organizovaným programům zaměřeným na vyšetření rakoviny děložního čípku lze předejít osmi z deseti případů rakoviny děložního čípku. Kromě toho je očkování proti HPV účinné při předcházení infekcí u dvou nejčastějších vysoce rizikových typů HPV, které způsobují přibližně 70 % všech případů rakoviny děložního čípku (HPV 16 a 18). Samotné očkování proti HPV nezabrání všem případům rakoviny děložního čípku, proto je důležité, aby ženy nezapomínaly ani na pravidelné gynekologické prohlídky. Gynekologické vyšetření společně s očkováním proti HPV jsou nejlepší ochranou proti rakovině děložního čípku. Musí však být prováděny na základě celoplošných programů, které zajistí jejich dostupnost všem skupinám žen.

O ECCA

Evropskou asociaci proti rakovině děložního čípku založilo před sedmi lety 15 organizací z celé Evropy, které zahrnovaly sdružení proti rakovině, lékařská sdružení, výzkumné organizace a sdružení pacientů. Jejich cílem je koordinovat celoevropské vzdělávací programy v rámci veřejného zdravotnictví, zvýšit povědomí o rakovině děložního čípku a možnostech její prevence. ECCA v současnosti sdružuje více než 100 institucí ze 34 zemí, které se společně podílejí na boji proti rakovině děložního čípku.

Více informací naleznete na www.ecca.info.

Pro více informací kontaktujte:

RNDr. Ruth Tachezy, Ph.D.

Oddělení experimentální virologie, Národní referenční laboratoř pro papillomaviry

Ústav hematologie a krevní transfuze, U Nemocnice 1, 128 20 Praha 2

Tel.: 737 355 521, e-mail: rutach@uhkt.cz

Michaela Müllerová, AMI Communications, Týn 641/4, 110 00 Praha 1

Tel.: 234 124 112, e-mail: michaela.mullerova@amic.cz